

ne deljeki

Primorski dnevnik

Leto XIV - št. 213 (4058)

TRST, nedelja 7. septembra 1958

Cena 30 lir

Nezaupanje - edina ovira

Zdi se, da kljub vsem pomislekom, ki so spremljali soglasnost za sklicanje konference ZDA, Velike Britanije in ZSSR o ustavitvi nuklearnih poskusov, nismo bili nikdar tako blizu pravemu praktičnemu ukrepu na polju razorožitve, kakor smo v tem trenutku. Človek dobi vtis, da je sporazum tako blizu, da bi ga bilo lahko zgrešiti, oziroma da bi tista sila, ki bi preprečila njegovo uresničitev, utrpela veliko politično škodo. Verjetno so vse vlade, ki so se zedinile za sklicanje konference za konec oktobra — ker so imele pred očmi skrajno neprijetnost poskusov z nuklearnim in termonuklearnim orožjem — računale na to okolnost. To je ena izmed prvin, ki daje upanje v uspeh napovedanih razgovorov.

Druga takšna prvina je pozitivna bilanca nedavno končanega posvetovanja strokovnjakov, posvečenega proučevanju ukrepov za kontrolo morebitnega sporazuma o ustavitvi eksplozivne sile v ugotovitvi, da se daie registrirati vse izvirne spoznanja, da se to možnost potrdijo za dovolj znanstvenih avtoritet. Pozitivna stran ugotovitve strokovnjakov je ta, da so možnosti, pogoje in metode ugotovili skupno, s spo-razumom in z določitvami medsebojnega popuščanja. Ne prvič od dneva, odkar so začeli ljudje z grozo opozarjati atomske gobe, so dali znanstveniki lep zgled vestnosti, treznega presojanja in pripravljenosti. Samo zaželimo si lahko, da bi bila tudi konferenca politikov v istem duhu.

Tretja ohrabrujoča prvina je zblíževanje sovjetskih in zahodnih gledišč o ustavitvi nuklearnih eksploziv. Glavna novost je vsekakor to, da so ZDA in Velika Britanija, privolile v sklic tega problema iz svojih zapletenih načrtov o razorožitvi, ki taki, kakršni so, očitno niso mogli postati temelj razgovorov. V ameriškem predlogu in menjenjem časovno neomejen sporazum o ustavitvi poskusov z nuklearnim orožjem »postavitve in delovanje inšpekcijskega sistema« ter »zadovoljiv nadzore« glede sklenitve spornih kontrolnih ukrepov nad oborožitvijo. Toda že razni ustavitvi eksplozij je bila podana stena točka v doslej nedotakljivi konvenciji o medsebojno povezanih in povezanih ukrepih za razorožitev. (To je

nova zmaga načela, za katero se je Jugoslavija tako pogosto zavzemala: Izločiti je treba tiste ukrepe na polju razorožitve, glede katerih se da sporazum najlaže in najhitreje doseči. Lahko pričakujemo, da bo močan moralni pritisk svetovne javnosti zelo oteževal vsak poskus obnovitve eksperimentov v bolj ali manj normalnem mednarodnem položaju. V sedanjem času pa je žal tudi hladna vojna »normalen« položaj.

Če jih gledamo s formalne strani, se nam torej razlike v pojmovanju ne zdi nepremostljive. Ker je sprejel vsa priporočila konference strokovnjakov, je Hruščev razveljavil argument, češ da njegova vlada ne bo privolila na kontrolne ukrepe. Če ne bodo nastale komplikacije v zvezi z lokacijo kontrolnih postaj ali s pooblastili njihovega osebja, bi jih bilo mogoče uvesti v skladu z dogovorom znanstvenikov. Največje razlike so glede trajanja morebitnega sporazuma. Medtem ko predlaga Sovjetska zveza neomejen sporazum, pa postavljajo vse zahodne sile že navedene pogoje. Na ženevski konferenci se bo pojavil tudi problem novih pretendentov za atomsko orožje in eksplozije, katerih ena, Francija, poudarja, da je sporazum v okviru »atomskega kluba« ne bo vezal. Vse to so problemi, ki bodo dobili določen pomen, če bodo predstavniki velikih sil v Ženevi pokazali pripravljenost za sklenitev sporazuma o ustavitvi poskusov, sporazuma, ki je, če se izrazimo z besedami komentatorja »Washington-Post«, »postal simbol veliko večjega pomena kot pa je praktični pomen take poteze«.

Izkusnje so pokazale, da je nezaupanje med velikimi silami glavna ovira za sklenitev sporazuma o razorožitvi. Ne bi mogli trditi, da je položaj v tem pogledu posebno zadovoljiv, zmanjšanje napetosti na Srednjem vzhodu pa je vendarle povzročilo, da se je rahlo povečal optimizem, ki utegne blagodejno vplivati na razgovore v Ženevi. Razumljivo pa je, da bi uspeh teh razgovorov lahko imel nedolgočasno ugodne posledice v mednarodnih odnosih.

Cloveštvo bi bilo v tem primeru ne samo rešeno atomske radiacije, temveč bi lahko tudi z večjim upanjem gledalo v možnost odstranitve vojne nevarnosti. To pa je naloga, za katero je vredno žrtvovati največje napore.

G. A.

Danes praznujemo tržaški Slovenci osemdesetletnico dolinskega tabora (28. oktobra 1878) poleg osemdesetletnice dolinskega prosvetnega društva »Valentin Vodnik«. Dolinski tabor je važen datum v zgodovini vseh Slovencev, v taborski dobi, ko so »mladoslovenci« iz nezadovoljstva do politike »staroslovencev« (ki so nastopali pod geslom »Vse za vero, dom in cesarja!«) prirejali »narodne« tabore in razvili svoj politični program: Zedinjena Slovenija, narodna enotnost in poudarjanje bratstva Južnih Slovanov proti nemško-madžarskemu zatiranju. Na fotografiji vidite spominsko piramido v Dolini in poleg nje spomenik padlim dolinskim borcem v narodnoosvobodilni vojni, ki je bila logično nadaljevanje borbe za uresničenje programa dolinskega tabora.

Danes komemoracija bazoviških junakov

Čuenlaj in Eisenhower izrekla pripravljenost obnoviti razgovore na ravni veleposlanikov

Čuenlaj pa je poudaril tudi odločenost Kitajske, da osvobodi obalne otoke in Formozo - Kitajski topovi ne obstreljujejo več Kvevoja - Protiameriške demonstracije v Pekingju in drugih kitajskih mestih

PEKING, 6. — Danes zjutraj niso prvokrat po petnajstih dnevih kitajski topovi na otoku Amoj obstreljali obalne otoke. Medtem pa sta predsednik kitajske vlade Čuenlaj in Eisenhower izjavila, da sta obe vladi pripravljene nadaljevati razgovore na ravni veleposlanikov, ki so se bili začeli v Ženevi in so se pozneje prekinili.

Predsednik kitajske vlade Čuenlaj je v Pekingju izjavil, da ima kitajsko ljudstvo nezpodbitno pravico izvajati svoje suverenosti nad Formozo in Peskadorskimi otoki. Pripomnil je, da so ti otoki dolgo časa bili kitajsko ozemlje, ter je obtožil ameriško vlado oborožene intervencije na tem področju, če ne bi bilo tega, je pripomnil, bi bili Formoza in Peskadorski otoki že zdavnaj osvobojeni.

Čuenlaj je izjavil, da je dobil navodila, da odgovoroma Dullesove izjave. Denjal je, da vsi narodi sveta priznavajo Formozo in Peskadorske otoke kot kitajsko ozemlje, in je poudaril, da je vprašanje osvoboditve

tež otokov strogo notranja kitajska zadeva.

Zatem je Čuenlaj izjavil, da je ameriški sporazum s Cangkajskom za obrambo tež otokov povsem nezakonit, kakor je nezakonita ameriška okupacija Formoze. LR Kitajska ne more priznati veljavnosti zavezniških pogodb med ZDA in Cangkajskom, in področje Formoze ne more veljati kot področje, ki je pod zaščito ZDA. V zvezi z bombardiranjem obalnih otokov je Čuenlaj izjavil, da ima Kitajska pravico vojaško nastopati za svojo varnost. »Posebno je nemogoče za kitajsko ljudstvo, je dejal Čuenlaj, dopustiti v njegovih notranjih vodah neposredno grožnjo kitajskega grozja, ki jo predstavljata Kvevoja in Macu. LR Ki-

tajska je ponudila ZDA, med pogajalnimi v Ženevi, naj bi se kitajsko vprašanje vprašanje Kitajske s pogajalnimi brez uporabe sile, to da ZDA so zavrnile in predlagale, da se ZDA poslužujejo teh pogajanj samo kot krinko svoje napadalne akcije. Čuenlaj je izjavil, da bo badla vsa odgovornost na ZDA, če bo zaradi kitajske akcije za osvoboditev Formoze razbit mir.

Ob koncu svoje izjave je Čuenlaj poudaril, da je Kitajska pripravljena na sestankih leta 1955 med kitajskim in ameriškim poslanikom v Ženevi. Omenil je: »Predlagali smo avgusta 1955 objavo izjave, v kateri bi obe strani poudarili svoj namen, da bosta na miren način rešili spor glede Formoze ožke, ne da bi se zatekale k grozljajem ali pa uporabljali silo druga proti drugi.« Očitaj

je ZDA, da so tedaj zavrnile tako izjavo, in je dodal: »Da napravimo nov napor za ohranitev mira, je pekinška vlada pripravljena obnoviti razgovore in obalnih otokov. V Pekingju je ogromna množica, šla po ulicah in vzkljkala: »Osvobodimo Tajvan, osvobodimo Kvevoja in Macu.«

Čuenlaj je svojo izjavo prebral med poročilom, ki ga je podal o Formozi na seji vrhovnega državnega sveta, ki se je sestel pod predsedstvom Maočetunga. Čuenlajeva izjava je bila soglasno odobrena. Svet se bo spet sestel v ponedeljek.

Agencija United Press pa poroča da je s Formoze odplul Cangkajskov konvoj na Kvevoja ob spremitvi ameriških vojskih ladij. Agencija pravi, da ameriške ladje ne bodo upostevale nove meje kitajskih teritorialnih vod in bodo plule do Kvevoja. Baje se za jutri pričakuje ameriška napoved, da bodo ZDA pomagale pri obrambi obalnih otokov, s tem da bodo spremljale

PROSVETNO DRUŠTVO »VALENTIN VODNIK«
v Dolini
vjudno vabi DANES na proslavo
80. obletnice ustanovitve
društva in prvega slovenskega tabora na Tržaškem

Nastopali bodo pevski zbori iz Brega in okolice, dolinski tamburaški zbor, duet Darjo in Darko ob spremljavi dolinskega tria, plesna skupina iz Rojana in domača godba.

Začetek proslave ob 15.30
Po končanem sporedu ples od 20. do 24. ure.
Ples bo tudi v ponedeljek.

(Nadaljevanje na 8. strani)

29. beneška biennala v znamenju abstraktne umetnosti

Razstavljenih je 3175 del 438 avtorjev iz 36 držav

Vsaki dve leti se množice ljubiteljev in poznavalcev likovne umetnosti zgrinjajo v Benetke...

Oh planajočemu pomolu, ki se pred odhodom v beneške vrtove pozibava na gladini Velikega kanala...

A je nekaj drugega poklice o priliki beneških biennialov nove utripe...

Če bi nekdo drugi v Benetkah videl, da je to razstavljenih 3175 del 438 avtorjev iz 36 držav...

Umetnost ostalih držav

Bežen stik z umetnikom ČELO PERTOT sin nabrežinskega Krasa - državljan Švedske

Kakor ptice selivke v jeseni, ko jih zgrabijo nemir in poževe v jatah...

Tako je tudi Čelo Pertota spet privedel v njegovo ožjo domovino. Da, v domovino...

Vaestras je veliko industrijsko mesto na Švedskem. V bablionskem vrvenju strojev...

Če se je med druge dobilo na razstavi 36 držav, ki so prispevale k biennialu...

Ob desetletnici napada z atomsko bombo na Hirošima...

Mičiho Hačija je bil primarij poštnega uradnika v Hirošimi...

Ljudje na splošno menijo, da vedo, kaj se je 6. avgusta pripetilo v Hirošimi...

Jeanne Moreau (Jeanne) in Alain Cuny (Henry) v filmu «Ljubimci»

BENEŠKI FESTIVAL KONČAN Mallovi «Ljubimci» obrtniško dober film

Zaključek z modno revijo

(Od našega dopisnika) BENEŠKE, 6. — Festival je praktično zaključen. Videli smo se zadnji film v konkurenci...

Goldonijeva «Krčmarica» v Knjižnici Kondor

Neprevedljivi vzdihljaji in medla drhtenja, ki jih je težko posneti, se v prevodu spretno prilagajajo duhu našega jezika

V Knjižnici Kondor, ki jo izdaja Mladinska knjiga v Ljubljani, Goldoni (1707 do 1793) nikakor ni smel manjkati...

Te naloge se je lotil Goldoni. Okotlenosti in plitvosti nam je zoperstavil svoje življenje...

Njegova lastna metoda vlivanja drona z uporabo izkušnj kiasističnih italijanskih umetnikov...

Sedaj je prišel čas za trdo stvariteljsko delo na večjih kiparskih stvaritvah, morda tudi jasnih spomenikov. Razumljivo je, da je našemu krasnemu likovniku zelo pri srcu...

Tržaška ožja domovina sicer za nekoliko pozna svojega kiparja — četudi bolj iz časopisja — a njegova dela so raztresena po vsej Evropi...

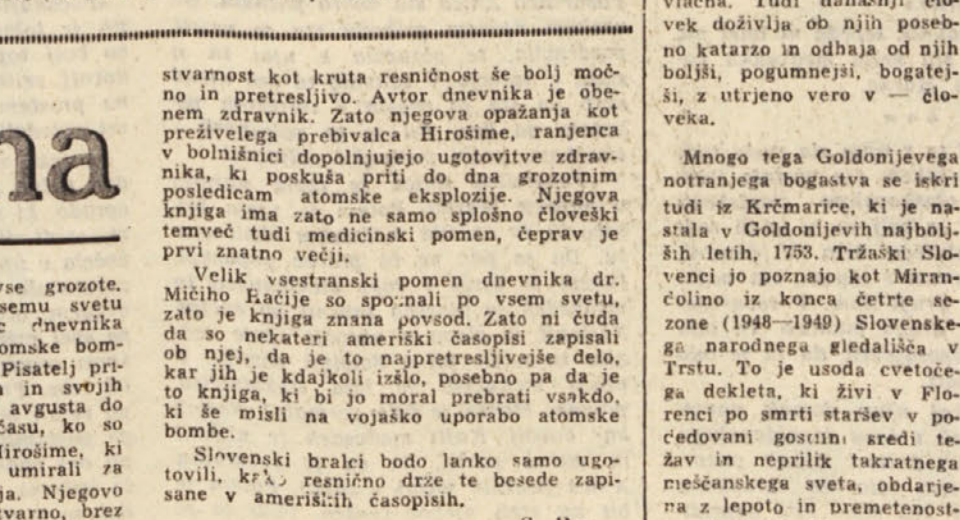
Nas umetnik je za te naloge svoje umetniške stvariteljske sile po razvoju v enotno umetniško osebnost. Ta razvoj verjetno se ni dokončal...

ZORKO JELINCIC

Mičiho Hačija: Hirošima

študij o obolenjih, do katerih pride po atomskem sevanju. Te razprave dopolnjuje njegov dnevnik...

Stvarnost kot kruta resničnost se bolj močno in pretresljivo. Avtor dnevnika je obenem zdravnik...

Celo Pertot pri delu v svojem ateljeju

Gre za zgodbo še mladi provincianke, ki jo mladi sredi svojega dela zanemara...

Nasi odri so prej uporabljali starejše prevode, ki jih ta nova izdaja daleč prekaša...

Slovestveno umetnost se prekusa Goldonijeva življenjska umetnost. Odlikuje ga vera v človeka in človečnost...

ANDREJ BUDAL

(Nadaljevanje na 7. strani)

Celo Pertot pri delu v svojem ateljeju

Vreme včera: Najvišja temperatura 24,9...

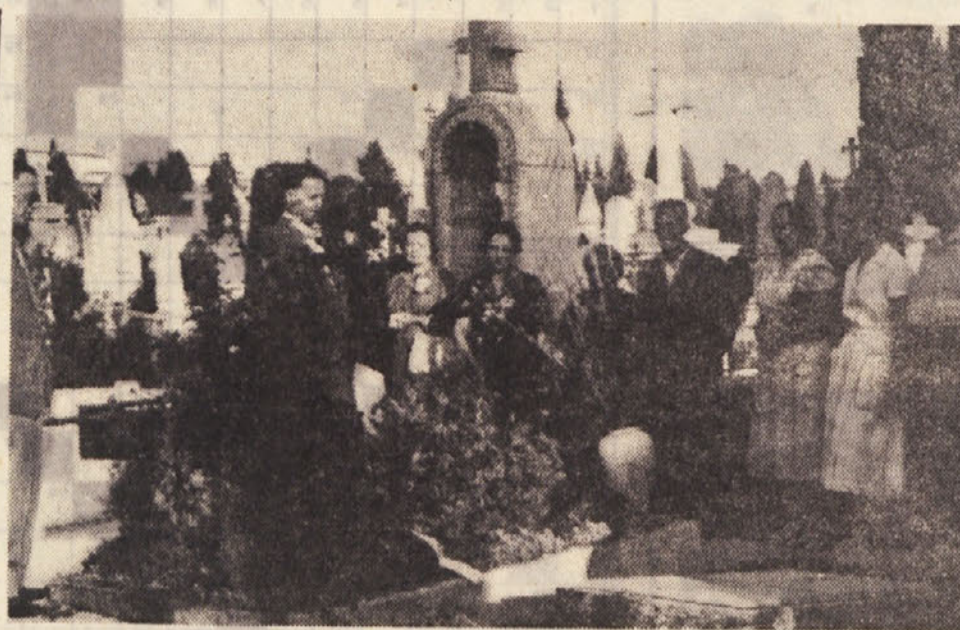
Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 7. septembra...

Ob obletnici bazovskih junakov

Kateri narod, vreden tega imena, ali vsaj del naroda bi poznaljubljen prevečen zgodovinski...

Vez napredni svet Italije se ostro in marširski uspešno hvari, da se uresničuje pravice...

Tako po 17. uri je odšla od glavnega vhoda na pokopališču Sv. Ane mala pomorica...

Včeraj predložena kandidatna lista NSZ

Volilni znak liste NSZ na petem mestu glasovnice

Na prihodnjih občinskih volitvah morda 14 kandidatnih list Volitev se bodo udeležili tudi fašisti «Nacionalne stranke dela»

Včeraj zvečer je bila na občinskem tajništvu predložena kandidatna lista Neodvisne socialistične zveze...

Kandidatna lista NSZ je torej zasedla peto mesto. Njen volilni znak bo na petem mestu glasovnice...

DANES 7. SEPTEMBRA bo ob 15. uri na kraju ustrelive pri spomeniku na strelišču pod Kokošjo pri Bazovici svečana

PROSLAVA bazovskih junakov

Na proslavi bosta govornila ing. Josip Pečenko in Giovanni Postogna...

Njihovi sledovci v borbi proti fašistični dediščini

Danes, ko se skoro dopoljuje tretje desetletje po njihovi smrti...

Delavci ILVA pri posl. Vidaliju

Posebna delegacija delavcev ILVA je več tednov obiskovala stranke in razne javne ustanove...

«Nedolžni prodajalci rjuh»

Policija pa jih dolži: združevanja v kriminalno skupino, poskusa prevare in uzurpacije činov

Sklep Delavske zbornice CGIL in FIOM

14. t. m. javno zborovanje o položaju podjetij IRI

Poročilo FIOM o osnovnih vprašanjih, ki tarejo ta podjetja

Poročilo je bilo sprejeto, da se v razpravi predstavniki posameznih podjetij poudarijo potrebo po splošni in koordinirani ukrepi vlade za rešitev...

Delavci ILVA pri posl. Vidaliju (continued)

Politični odnosi in vloga delavcev ILVA v italijanski ekonomski situaciji...

Uradni podatki tržaške trgovinske zbornice

Slabe prodaje na drobno

Močno se je znižal tako pomorski kot železniški promet

Po uradnih podatkih tržaške trgovinske zbornice o splošnem gospodarskem položaju...

Ponesrečen kmet

Ko je 32-letni kmetovalec Steljo Svetini od Oreha večera popodne skočil z voza...

Cernigoi Ursich v občinski galeriji

Te dni je mlad tržaški slikar Cernigoi Ursich iz skupne zbirke...

Šolske vesti

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TEČAJ V NABREZINI Z ODELJENIMI RAZREDI V SV. KRIZU

Povpovnanje v I., II. in III. razredu se vrši neprekinjeno...

INDUSTRIJSKI STROKOVNI TEČAJ V DOLINI

Ravnateljstvo slovenskega industrijskega strokovnega tečaja...

VISJA REALNA GIMNAZIJA

Na visji realni gimnaziji v slovenskem učnem jeziku...

SLOVENSKO UCITELJSKE V TRSTU

Uspesobnostni izpiti na slovenskem državnem učiteljskem v Trstu...

NIZJA STROKOVNA SOLA

Ravnateljstvo Državne nižje strokovne šole...

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 6. septembra 1958 se je v Trstu rodilo otrok...

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE (continued)

DRŽAVNA TRGOVSKA AKADEMIJA

DRŽAVNA NIZJA IND. STROKOVNA SOLA

RADIO

MALI OGLASI

PRIMORSKI DNEVNIK

KMETJE VRTNARJI

C. G. R. COMMERCIO GENERALE

TRST UL. MURETI POŽAR ARTEMIO

SKLADIŠČA LONDONTX

SEDMAK SLAVA

UNION

BAZZANELLA UMBERTO

S. A. T.

TRST - SEZANA LJUBIJANA

PRIMORSKI DNEVNIK (continued)

FURLANI EDVARD

TRST UL. MURETI POŽAR ARTEMIO (continued)

TRST UL. GALATTI 18

SEDMAK SLAVA (continued)

SEDMAK SLAVA (continued)

